

Nr 370.

Av herr **Janson** i Frändesta **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 275, med förslag till lag om åtgärder mot vanhävd av jordbruk.*

Kungl. Maj:st har i proposition nr 275 förelagt riksdagen förslag till lag om åtgärder mot vanhävd av jordbruk.

Syftet med den vanhävdslagstiftning som 1941 års riksdag begärde var att under nuvarande krisförhållanden vidmakthålla jordbrukets avkastningsförmåga, varför också andra lagutskottet i sitt utlåtande ansåg, att ifrågavarande lagstiftning i första hand borde taga sikte på hävden av själva jorden.

Emellertid har i propositionen föreslagits, att uppsikt även skall hållas över en brukningsdels byggnader. Denna ändring medför en avsevärd förskjutning av den provisoriska lagstiftningens karaktär och konsekvenser. Den där stadgade skyldigheten att hävda jord och byggnader har gjorts så omfattande, att man ansett sig kunna under denna provisoriska lags giltighetstid sätta de nu gällande permanenta uppsiktslagarna ur kraft. Mer än något annat visar detta förhållande, att den provisoriska lagstiftningen bereder vederbörande myndigheter möjlighet till ingrepp av sådan art, att man sträckt sig långt utanför den ursprungliga uppgiften att endast skapa medel att vidmakthålla jordbrukets avkastningsförmåga.

Av de remissyttranden som återges i propositionen framgår med all önskvärd tydlighet, att det övervägande antalet remissinstanser varit negativt inställda gentemot lagstiftningens utvidgning till att omfatta även uppsikt över byggnadsbeståndet.

I remissvaren framhållas farhågorna för att man härigenom skall försvaga ansträngningarna att upprätthålla jordbrukets avkastningsförmåga, varjämte de nuvarande byggnadskostnaderna allvarligt måste försämra räntabiliteten av en brukningsdel, vars byggnadsbestånd f. n. skulle förbättras efter ett åläggande.

Det måste här påpekas, att man i 1 § av denna provisoriska, av folkförsörjningshänsyn motiverade lag jämställt vanhävd av jordbruk och byggnader såsom skäl för ingripande. Konsekvensen av denna samordnande formulering skulle alltså bliva, att myndigheterna ha möjlighet att ingripa mot en brukningsdel, vars byggnader vanhävdas, även om hävden av själva jordbruket ej ger anledning till någon anmärkning.

Då lagstiftningen dessutom föreslagits att gälla så små brukningsdelar som ett hektar odlad jord, måste det vara risk för ett mycket stort antal utredningar om eventuella överträdelser av föreskrifterna. Byggnadsstandarden hos våra smärre brukningsdelar är av ekonomiskt nödtvång ofta sämre än önskvärt vore,

men en förbättring av denna standard torde i allt fall böra föreskrivas och organiseras på annat sätt än genom förevarande lagförslag.

Vi anse alltså för vår del, att sådan ändring skulle vidtagas i förevarande lagförslag, att föreskrifterna om uppsikt över byggnaders hävd utgå. Såsom konsekvens därav följer att gällande uppsiktslag bör bibehållas i vad den avser byggnader å därav berörda brukningsdelar.

Skulle riksdagen icke godtaga ett sådant ändringsyrkande, anse vi det dock nödvändigt att första paragrafen gives sådan lydelse, att *uppsikt å byggnader endast må hållas, när anledning föreligger till ingripande med anledning av jordbrukets vanhävd*. Om jordbruket är väl hävdadt finnes det med den föreslagna provisoriska lagens syfte icke någon som helst anledning att separat vidtaga åtgärder mot bristfälliga byggnader. I själva lagtexten bör sålunda ut-sägas att endast smärre förbättringsåtgärder må kunna åläggas, dock blott i fråga om ekonomibyggnader och därvid ej i större omfattning än att därigenom skadeverkningar å inbärgad gröda eller husdjur förhindras.

För så vitt riksdagen principiellt skulle godtaga bestämmelser om uppsikt även å byggnader, måste vi emellertid framhålla angelägenheten av att de därav berörda grupperna minskas i antal genom en höjning av arealgränsen från ett till två hektar. Härigenom skulle avskiljas sammanlagt 25 procent av antalet brukningsdelar i landet. Den av kontrollen berörda odlade arealen skulle där- emot endast nedgå med 3,8 procent. Detta skulle innebära en avsevärd minskning i uppsiktsmyndighetens arbete.

Slutligen må här endast påpekas, att medel torde böra ställas till länsstyrelsernas förfogande för utgifter uppkomna i samband med de skyldigheter, som genom lagen åläggas dem.

På grund av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 275 måtte beakta här anförda synpunkter.

Tillika hemställas,

att utskottet måtte utarbeta nödiga författningsändringar.

Stockholm den 20 maj 1942.

Stig Janson
i Frändesta.

Gust. Nilsson
i Göingegården.

Gösta Liedberg.

Elis Håstad.

Andr. Andersson,
Gisselås.